

SAŽETAK PRESUDE

J. I DRUGI PROTIV AUSTRIJE OD 17. SIJEČNJA 2017. GODINE ZAHTJEV BR. 58216/12

Austrijske vlasti poduzele su sve razumne korake da zaštite žrtve trgovine ljudima

ČINJENICE

Podnositeljice zahtjeva filipinske su državljanke. U razdoblju između 2006. i 2009. godine počele su raditi kao domaćice ili *au pairs* u Dubaiju (Ujedinjeni Arapski Emirati) za članove iste (šire) obitelji. Tvrde da su njihovi poslodavci uzeli njihove putovnice, zlostavljali ih i iskorištavali. Posebice, bile su prisiljene raditi iznimno dugo vremena bez da su im isplaćene dogovorene plaće, bile su fizički i emocionalno zlostavljane te su im prijetili.

U srpnju 2010. godine poslodavci podnositeljica zahtjeva odveli su ih na kratki put u Beč. Kao i u Dubaiju, njihove su putovnice ostale kod njihovih poslodavaca i morale su raditi od ranih jutarnjih sati do ponoći ili kasnije, brinući se o djeci poslodavaca i obavljajući brojne kućanske poslove. Nekoliko dana nakon dolaska, podnositeljice zahtjeva bile su podvrgnute ekstremnom verbalnom zlostavljanju kada je jedno od djece njihovih poslodavaca nestalo u zoološkom vrtu. Ocijenivši da će nasilje prema njima vjerojatno u svakom trenutku eskalirati i da više ne mogu nastaviti raditi u takvim uvjetima, pobjegle su uz pomoć zaposlenika u hotelu u kojem su boravili. Podnositeljice zahtjeva naknadno su pronašle podršku u lokalnoj filipinskoj zajednici u Beču.

Devet mjeseci kasnije, podnositeljice zahtjeva kontaktirale su LEGO, nevladinu organizaciju koja je aktivno uključena u pružanje podrške žrtvama trgovine ljudima u Austriji. Uz pomoć te udruge, u srpnju 2011. godine podnijele su kaznenu prijavu protiv svojih poslodavaca. Policijski službenici posebno obučeni za ophođenje sa žrtvama trgovine ljudima ispitali su podnositeljice koje su detaljno opisale što im se dogodilo i kako su poslodavci postupali prema njima. Na temelju policijskog izvješća, javni tužitelj pokrenuo je istragu zbog kaznenog djela trgovine ljudima. Međutim, istraga je prekinuta u studenome 2011. godine jer je tužiteljstvo utvrdilo da austrijska tijela nisu imala nadležnost nad procesuiranjem kaznenih djela koja su počinjena u inozemstvu od strane ne-državljana. Tijela kaznenog progona kasnije su također navela da prigovori podnositeljica zahtjeva o njihovom boravku u Beču u trajanju od manje od tri dana - sami po sebi ne predstavljaju iskorištavanje koje ulazi u okvir kaznenog djela trgovine ljudima.

U ožujku 2012. godine odluku o prekidu istrage potvrdio je sud, koji je dodao kako nema razloga za progon ako je vjerojatnost donošenja oslobađajuće presude veća od vjerojatnosti donošenja osuđujuće presude. Također, sud je zaključio kako temeljem međunarodnog prava nema obveze da se nastavi istraga o događajima koji su navodno počinjeni u inozemstvu.

Podnositeljicama zahtjeva naknadno je odobrena posebna boravišna dozvola i radna dozvola za žrtve trgovine ljudima u Austriji, te je zabranjeno otkrivanje njihovih osobnih podataka.

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 4. (zabrana prisilnog rada) i članak 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije, podnositeljice zahtjeva tvrdile su da su bile podvrgnute prisilnom radu i trgovini ljudima, te da austrijske vlasti nisu provele učinkovitu i iscrpnu istragu njihovih navoda. Posebice su tvrdile da događaji u Austriji nisu mogli promatrati izolirano, već u kontekstu trajnog zlostavljanja; stoga su austrijska tijela prema međunarodnom pravu bile dužne istražiti i one događaje koji su se dogodili u inozemstvu.

OCJENA SUDA

Članak 4. (zabrana prisilnog rada)

Prvo, Sud se uvjerio da su austrijska tijela ispunila svoju dužnost identifikacije, zaštite i pružanja podrške podnositeljicama zahtjeva kao (mogućim) žrtvama trgovine ljudima. Postojeći pravni i administrativni okvir koji se odnosi na zaštitu žrtava trgovine ljudima u Austriji bio je zadovoljavajući, a austrijska tijela poduzela su sve korake koji su se mogli razumno očekivati u toj situaciji. Od trenutka kada su podnositeljice kontaktirale policiju, bile su ispitane od strane posebno obučених policijskih službenika, dobile su dozvolu boravka i radne dozvole radi reguliranja njihova boravka u Austriji, te je zabranjeno otkrivanje njihovih osobnih podataka. Tijekom domaćeg postupka, podnositeljice zahtjeva imale su podršku nevladine udruge LEGO. Nadalje, podnositeljice zahtjeva dobile su pravnog zastupnika, smjernice o postupku i pomoć kako bi se olakšala njihova integracija u Austriji.

Drugo, u vezi s događajima u inozemstvu, Sud je utvrdio da Austrija nije imala obvezu temeljem Konvencije istražiti zapošljavanje podnositeljica zahtjeva na Filipinima ili njihovo navodno iskorištavanje u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Temeljem članka 4. Konvencije, države nisu dužne osigurati univerzalnu nadležnost nad kaznenim djelima povezanima s trgovinom ljudima koja su počinjena u inozemstvu.

Naposljetku, u vezi s događajima u Austriji, Sud je smatrao da je istraga austrijskih tijela u predmetu podnositeljica zahtjeva bila dovoljna. Procjena tih tijela da tvrdnje o zlostavljanju tijekom boravku u Beču ne predstavljaju same po sebi iskorištavanje koje ulazi u okvir kaznenog djela trgovine ljudima, nije bila nerazumna, s obzirom na činjenično stanje predmeta i dostupne dokaze.

U odnosu na tvrdnju podnositeljica zahtjeva da se događaji na Filipinima, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima i u Austriji ne mogu promatrati odvojeno, Sud je utvrdio da, čak i da su promatrani zajedno, nema indicije da austrijska tijela nisu ispunila svoju dužnost provođenja istrage. Podnositeljice zahtjeva obratile su se policiji otprilike godinu dana nakon spornih događaja, kada su njihovi poslodavci već odavno napustili zemlju. Bilo kakvi daljnji koraci u tom predmetu - kao što je suočavanje poslodavaca podnositeljica zahtjeva s navodima iznesenim protiv njih - ne bi imali razumne izgleda za uspjeh, budući da između Austrije i Ujedinjenih Arapskih Emirata ne postoji sporazum o pružanju pravne pomoći. Vlada se pozvala na prethodna iskustva kada su čak i jednostavni zahtjevi za pravnu pomoć bili odbijeni bez jasnih razloga. Sud je nadalje naglasio da, prema austrijskom pravu, nije moguće provoditi kazneni postupak u odsutnosti optuženika te da državni odvjetnik može odlučivati o kaznenom progonu prema načelu oportuniteta.

Zaključno, austrijska tijela ispunila su svoju dužnost zaštite podnositeljica zahtjeva kao (mogućih) žrtava trgovine ljudima. Stoga nije došlo do povrede članka 4. Konvencije

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.